

การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์

A Study of the Problems and Needs of Information and Communication Technology
Use Among the Elderly in Surin Province.

วิชชากร บุตรโยธี¹ อุดม หอมคำ² ชารศกดิ์ สงวนสัตย์³
Vichakorn Butyotee^{*1} Udom Homkham² Kajohnsak Sanguansat³
vichakorn88859@gmail.com*

ส่งบทความ 8 มิถุนายน 2567 แก้ไข 17 สิงหาคม 2567 ตอรับ 20 สิงหาคม 2567
Received June 8, 2024 Revised August 17, 2024 Accepted: August 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที (t-test Independence) สถิติเอฟ (F-test : One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์มีการใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แต่ยังมีปัญหาในการใช้งานอยู่บ้าง โดยเฉพาะในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน ในด้านสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยกเว้นในด้านบันทึกที่ไม่พบความแตกต่างตามอายุ

คำสำคัญ ความต้องการสื่อ, เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ผู้สูงอายุ

* ผู้ประสานรับบรรณกิจ (Corresponding author)

¹ นักศึกษาปริญญาโทคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

²⁻³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹ Graduate Student, Faculty of Education, Surindra Rajabhat University.

²⁻³ Assistant Professor, Faculty of Education, Surindra Rajabhat University

Abstract

A Study of Problems and Needs of Information and Communication Technology Use among the Elderly in Surin Province. The objectives were twofold: 1) to examine the conditions, problems, and needs for ICT utilization among the elderly in Surin Province, and 2) to compare their perceptions regarding these aspects based on gender, age, education level, and income. The sample consisted of 400 elderly individuals in Surin Province, selected through stratified sampling. Data collection utilized a 5-point Likert scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.95. Data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The findings revealed that the elderly in Surin Province exhibited moderate levels of ICT utilization and needs, particularly for social interaction purposes. However, they also encountered some challenges in ICT usage, especially in the realm of social interaction. Furthermore, statistically significant differences ($p < .05$) were observed between groups of elderly individuals with varying gender, age, education level, and income in terms of their conditions, problems, and needs for ICT utilization, except around entertainment, where no age-related differences were found.

Keywords: Media Needs, Information and Communication Technology, Elderly

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจนเข้าสู่ยุคที่เรียกว่ายุคหลอมรวมเทคโนโลยี กล่าวได้ว่าการหลอมรวมเทคโนโลยีทำให้เกิดสื่อใหม่ (New Media) นั่นก็คือสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ สื่อเทคโนโลยีเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ แม้กระทั่งการใช้ในการศึกษาทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของความรู้และแหล่งความรู้ในสังคมทำให้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตจำเป็นต้องมีทักษะ 3 ด้านคือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต (สถิติจังหวัดสุรินทร์.2566) ในสังคมปัจจุบันนี้ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง การพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) คอมพิวเตอร์ช่วยให้เราเพิ่มขีดความสามารถในการคำนวณและประมวลผลข้อมูลได้เร็ว ถูกต้อง แม่นยำ อีกทั้งยังเก็บข้อมูลได้จำนวนมาก เครือข่ายสื่อสารทำให้การติดต่อถึงกันได้ง่าย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว สังคมใหม่จึงเป็นสังคมที่ต้องพึ่งพาไอซีที

ส่งผลให้ผู้ประกอบการในยุคสังคมในปัจจุบัน ต่างต้องมองหากลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะสามารถช่วยให้ธุรกิจนั้นประสบความสำเร็จได้ง่ายและเร็วขึ้น ทั้งนี้ ยังรวมไปถึงเครื่องมือในการใช้งานในองค์กร ให้มีความก้าวหน้าและทันสมัย เพื่อให้ต่อสู้กับผู้แข่งขันได้ ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นถึงเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะเข้ามามีบทบาทหรือตัวช่วยสำคัญของการจัดการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพนั้น (ทศนา แคมมณี, 2560) จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องตระหนักถึงความจำเป็นของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ ศึกษาองค์ความรู้จากเทคโนโลยีสารสนเทศมีความพร้อมของการนำเอาระบบมาใช้งาน ชีวิตของบุคคลทุกกลุ่มทุกวัยในสังคมหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในด้าน การเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสาร จึงทำให้จำนวนผู้ใช้สื่อใหม่ในยุคหลอมรวมเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และแม้แต่วัยชราหรือกลุ่มผู้สูงอายุ ก็จำเป็นต้องมีการเรียนรู้การใช้สื่อใหม่เหล่านี้ด้วยเช่นกัน (ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์, 2554)

สำหรับประเทศไทยนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) นำเสนอข้อมูลว่าประเทศไทยได้สำรวจผู้สูงอายุครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537 และก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีประชากรผู้สูงอายุปัจจุบันร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด จำนวนผู้สูงอายุมีมากถึง 10 ล้านคน นอกจากนี้ รายงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ปี พ.ศ. 2552 ระบุว่าประเทศไทยจะมีประชากรสูงอายุมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าจำนวนผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปี จะมีจำนวนประมาณร้อยละ 20 ของประชากร พ.ศ. 2568 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ใน พ.ศ. 2593 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับภาระการแบ่งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติแล้ว ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2568 และจากสถานการณ์และแนวโน้มการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมและหาทางรับมือกับปัญหาในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาผู้สูงอายุขาดคนดูแล ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุ ปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการของผู้สูงอายุ ปัญหาการสร้างกับริบรูในผู้สูงอายุ ปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ จะเห็นได้จากนโยบายต่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ สถานะความสัมพันธ์ในสังคมและครอบครัว เช่น การให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพ การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพ สปสช. การจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสารสนเทศที่สนใจและเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ต้องการให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต (ธิดารัตน์ สารผล, 2561)

จังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีโดยพบว่าปี 2566 ผู้สูงวัยในพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์มีจำนวน 226,350 คน (สถิติจังหวัดสุรินทร์, 2566) สังคมของผู้สูงอายุมีลักษณะการเพิ่มขึ้น จำนวนผู้สูงอายุมีความยืนยาวของอายุขัย สังคมจึงเผชิญกับการต้องเริ่มต้นคิดเกี่ยวกับทรัพยากรและบริการผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างในเรื่องของสภาพความเป็นอยู่ ภูมิภาค วัฒนธรรม และระบบสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุและครอบครัว การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุในปัจจุบันมีโอกาสมากขึ้น สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าสู่โลกสารสนเทศ และเข้าถึงข้อมูลใน

รูปแบบต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้สูงอายุบางคนอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางสังคม เช่น การฉ้อโกง การล่วงละเมิดสิทธิหรือความสูญเสียทรัพย์สิน ผู้สูงอายุมีผลกระทบในการดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นิยมนำมาใช้หมายถึงคอมพิวเตอร์ เน็ตเวิร์ค อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ และแอปพลิเคชัน ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่คุ้นชินในการใช้งานในกลุ่มผู้สูงอายุ จึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต สังคมของพวกเขา ยิ่งการที่ได้รับความสะดวกสบายจากเทคโนโลยีสารสนเทศมาก ยิ่งทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการติดตามข้อมูลการแพทย์ การซื้อขายออนไลน์ หรือติดต่อกับญาติมิตร โดยใช้อุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์มือถือหรือแอปพลิเคชัน การศึกษาและเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้และเข้าถึงความรู้ในหลากหลายสาขาได้อย่างหลากหลายขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและมีความเป็นอิสระในการควบคุมชีวิตส่วนตัวของตนเองมากขึ้นด้วย

จากเหตุผลความจำเป็นดังที่กล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ให้มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ในการพัฒนาและความเข้าใจที่ดีขึ้นในด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารของผู้สูงอายุในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 226,350 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน จากการคำนวณโดยสูตรยามานะ (Yamane.1960) ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ .05 ในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 แบ่งผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ออกเป็น 17 อำเภอ

2.2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้เป็นสัดส่วนตามจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจายตามสัดส่วนประชากรโดยใช้สูตร

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน

1. ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไป เพศ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

2. ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านบันเทิง และด้านการสร้างเนื้อหา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Rating Scale

การสร้างเครื่องมือวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบสอบถาม โดยนำความรู้จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์มาเป็นข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยวิธีการ IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา ผลคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยรายข้ออยู่ในช่วงที่ 0.80-1.00 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

7. ทดสอบเครื่องมือ (Pilot Study) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างเล็กๆ จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง (ผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์) และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วย สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.92

8. นำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ และนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยหาค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของผู้สูงอายุในแต่ละด้านและภาพรวม

2. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ ก่อนการวิเคราะห์ด้วย t-test และ ANOVA ได้มีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงปกติของข้อมูล ตรวจสอบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่โดยใช้การทดสอบ Shapiro-Wilk และความเป็นเอกภาพของความแปรปรวน (Homogeneity of variances) เพื่อตรวจสอบว่าความแปรปรวนของข้อมูลในแต่ละกลุ่มมีความเท่าเทียมกันหรือไม่โดยใช้ Levene's test ในการทดสอบ

3. การทดสอบสมมติฐาน ได้ทำการเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มโดยใช้สถิติ t-test (Independent) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน เช่น ระหว่างเพศชายและเพศหญิง เป็นต้น ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างมากกว่าสองกลุ่มโดยใช้สถิติ F-test (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างมากกว่าสองกลุ่ม เช่น ระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ หรือกลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ เป็นต้น และได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc Analysis) ซึ่งหากผลการวิเคราะห์ ANOVA พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไป โดยใช้เทคนิค Post Hoc ที่เหมาะสม คือ Scheffe's test เพื่อควบคุมอัตราความผิดพลาดประเภทที่ 1 (Type I Error) และระบุว่ากลุ่มใดที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้ ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.25 ส่วนใหญ่มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 22.75 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 -10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.75

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	183	45.75
หญิง	217	54.25
รวม	400	100
อายุ		
60-65 ปี	190	47.50
66-70 ปี	130	32.50
70 ปีขึ้นไป	80	20.00
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	72	18.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	64	16.00

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	91	22.75
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	48	12.00
ปริญญาตรี	80	20.00
สูงกว่าปริญญาตรี	45	11.25
รวม	400	100
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	68	17.00
5,000 -10,000 บาท	107	26.75
10,001- 15,000 บาท	69	17.25
15,001 - 20,000 บาท	51	12.75
20,001 – 25,000 บาท	41	10.25
25,000 บาท ขึ้นไป	64	16.00
รวม	400	100

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.91) ด้านบันเทิง ($\bar{X}=3.25$, S.D.=1.07) ด้านการสร้างเนื้อหา ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.94) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=2.80$, S.D.=1.27) และด้าน การศึกษา ($\bar{X}=2.75$, S.D.=1.30)

ในภาพรวมปัญหาต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ ($\bar{X}=3.32$, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.83) รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย คือ ด้านบันเทิง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.87) ด้านการสร้างเนื้อหา ($\bar{X}=3.30$, S.D.=0.73) ด้านการศึกษา ($\bar{X}=3.25$, S.D.=0.90) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=2.97$, S.D.=0.93)

ในภาพรวมความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$, S.D.=0.85) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.91) รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบันเทิง ($\bar{X}=3.26$, S.D.=0.97) ด้านการสร้างเนื้อหา ($\bar{X}=3.00$, S.D.=0.89) ด้านการศึกษา ($\bar{X}=2.80$, S.D.=1.12) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=2.69$, S.D.=1.15) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพ ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ ในภาพรวม และรายด้าน

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ	สภาพ			ปัญหา			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการศึกษา	2.75	1.30	ปานกลาง	3.25	0.90	ปานกลาง	2.79	1.12	ปานกลาง
ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	3.50	0.91	มาก	3.62	0.83	มาก	3.50	0.91	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	2.80	1.27	ปานกลาง	2.97	0.93	ปานกลาง	2.68	1.14	ปานกลาง
ด้านบันเทิง	3.25	1.07	ปานกลาง	3.45	0.87	ปานกลาง	3.25	0.97	ปานกลาง
ด้านการสร้างเนื้อหา	3.04	0.94	ปานกลาง	3.30	0.73	ปานกลาง	3.00	0.89	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.08	0.86	ปานกลาง	3.32	0.65	ปานกลาง	3.05	0.85	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านบันเทิง และด้านการสร้างเนื้อหา

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านบันเทิง และด้านการสร้างเนื้อหา และแตกต่างอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ด้านการศึกษา ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านบันเทิง และด้านการสร้างเนื้อหา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติที (t-test Independent) (n=400)

สภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ชาย (n=183)		หญิง (n=217)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการศึกษา	2.49	1.17	2.96	1.36	-3.668*	.000
ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	2.98	1.15	3.52	1.17	-4.635*	.000
ด้านเศรษฐกิจ	2.48	1.24	3.05	1.22	-4.635*	.000
ด้านบันเทิง	2.96	1.11	3.47	0.96	-4.905*	.000
ด้านการสร้างเนื้อหา	2.91	0.93	3.14	0.95	-2.417*	.016
รวม	2.88	0.80	3.24	0.88	-4.277*	.000

ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ชาย (n=183)		หญิง (n=217)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการศึกษา	3.24	0.85	3.25	0.94	-0.065	.984
ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	3.35	0.88	3.69	0.78	-1.893	.059
ด้านเศรษฐกิจ	2.80	0.92	3.10	0.91	-3.261*	.001
ด้านบันเทิง	3.32	0.86	3.56	0.86	-2.748*	.006
ด้านการสร้างเนื้อหา	3.20	0.71	3.38	0.74	-2.492*	.013
รวม	3.22	0.61	3.39	0.67	-2.755*	.006

ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ชาย (n=183)		หญิง (n=217)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการศึกษา	2.60	1.00	2.95	1.19	-3.167*	.002
ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	3.36	0.93	3.61	0.89	-2.722*	.007
ด้านเศรษฐกิจ	2.49	1.07	2.85	1.17	-3.223*	.001
ด้านบันเทิง	3.10	0.95	3.38	0.96	-2.961*	.003
ด้านการสร้างเนื้อหา	2.84	0.86	3.14	0.89	-3.318*	.001
รวม	2.88	0.80	3.19	0.87	-3.668*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้สูงอายุ ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม คือ 60-65 ปี 66-70 ปี 70 ปีขึ้นไป พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มอายุ 60-65 ปี มีคิดเห็นความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุ ในภาพรวม ($\bar{X} = 3.23$) สูงกว่าอีก 2 กลุ่ม

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างอายุ ในภาพรวม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) (n=400)

ความคิดเห็น	อายุ			รวมเฉลี่ย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
	60-65ปี	66-70ปี	70ขึ้นไป							
สภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาพรวม	3.23	2.87	2.89	3.05	ระหว่างกลุ่ม	2	12.098	6.049	8.551*	.000
					ภายในกลุ่ม	397	280.855	0.707		
					รวม	399	292.954			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอายุ ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับอายุ 66-70 ปี และ อายุ 70 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา มี 3 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับอายุ 66-70 ปี และ อายุ 70 ปี ขึ้นไป และอายุ 66-70 ปี แตกต่างกับ อายุ 70 ปีขึ้นไป ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มี 2 คู่ คือ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และ แตกต่างกับ อายุ 70 ปี ขึ้นไป ด้านเศรษฐกิจ มี 1 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และด้านการสร้างเนื้อหา มี 1 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ (n=400)

สภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	อายุ	อายุ		
		60-65 ปี	66-70 ปี	70 ปีขึ้นไป
ด้านการศึกษา	60-65 ปี	-	-.52887*	.43195*
	66-70 ปี		-	.09692*
	70 ปีขึ้นไป		.	-
ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	60-65 ปี	-	.29527*	.53544*
	66-70 ปี		-	.24016
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านเศรษฐกิจ	60-65 ปี	-	.49646*	.28076
	66-70 ปี		-	.21570
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านการสร้างเนื้อหา	60-65 ปี	-	.23596*	.22793
	66-70 ปี		-	-.00803
	70 ปีขึ้นไป			-
รวม	60-65 ปี	-	.35555*	.33555*
	66-70 ปี		-	-.02000
	70 ปีขึ้นไป			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอายุ ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และ แตกต่างกับ อายุ 70 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา แตกต่างกัน 1 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกัน 3 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และ อายุ 70 ปี ขึ้นไป และอายุ 66-70 ปี แตกต่างกับ อายุ 70 ปี ขึ้นไป และด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และ แตกต่างกับ อายุ 70 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ (n=400)

ปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	อายุ	อายุ		
		60-65 ปี	66-70 ปี	70 ปีขึ้นไป
ด้านการศึกษา	60-65 ปี	-	.30450*	.18476
	66-70 ปี		-	.15574
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	60-65 ปี	-	.21647*	.44820*
	66-70 ปี		-	.23173*
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านเศรษฐกิจ	60-65 ปี	-	.31331*	.11755
	66-70 ปี		-	-.19576
	70 ปีขึ้นไป			-
รวม	60-65 ปี	-	.24636*	.20810*
	66-70 ปี	.	-	-.03825
	70 ปีขึ้นไป			-

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอายุ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 คู่ คือ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และอายุ 70 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา แตกต่างกัน 2 คู่ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และอายุ 70 ปี ขึ้นไป ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกัน 2 คู่ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี ด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกัน 1 คู่ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี และด้านการสร้างเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 คู่ อายุ 60-65 ปี แตกต่างกับ อายุ 66-70 ปี

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ (n=400)

ความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	อายุ	อายุ		
		60-65 ปี	66-70 ปี	70 ปีขึ้นไป
ด้านการศึกษา	60-65 ปี	-	-.52887*	.43195*
	66-70 ปี		-	.09692
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	60-65 ปี	-	.29527*	.53544*
	66-70 ปี		-	-.24016
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านเศรษฐกิจ	60-65 ปี	-	.49646*	.28076
	66-70 ปี		-	.21570
	70 ปีขึ้นไป			-
ด้านการสร้างเนื้อหา	60-65 ปี	-	.23596*	.22793
	66-70 ปี		-	-.00803
	70 ปีขึ้นไป			-
รวม	60-65 ปี	-	.35555*	.33555*
	66-70 ปี		-	-.02000
	70 ปีขึ้นไป			-

ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และความคิดเห็นต่อความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

สภาพ ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการสร้างเนื้อหา	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
สภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาพรวม	ระหว่างกลุ่มการศึกษา	80.371	6	13.395	24.764*	.000
	ภายในกลุ่มการศึกษา	212.582	393	.541		
	รวม		399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบรายค่าของค่าเฉลี่ยสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีที่ระดับ .05 จำนวน 13 คู่ คือ ระดับประถมศึกษา แตกต่างกับ มัธยมศึกษาตอนต้น,มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า,อนุปริญญาหรือเทียบเท่า,ปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า,อนุปริญญาหรือเทียบเท่า,ปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ ปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

(n=400)

การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา					
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
สภาพ	ประถมศึกษา	-	-.56914*	-.88275*	-.94215*	-1.16554*	-1.45591*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	-	-	-.31361*	-.37300*	-.59640*	-.88677*
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	-	-	-	-.05940	-.28279*	-.57316*
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า					-.22340	-.51376*
	ปริญญาตรี						-.29036*
	สูงกว่าปริญญาตรี						

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบรายค่าของค่าเฉลี่ยปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีที่ระดับ .05 จำนวน 9 คู่ คือ ประถมศึกษา แตกต่างกับปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกับปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ ปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ ปริญญาตรี,สูงกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

(n=400)

การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน					
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ปัญหา	ประถมศึกษา	-	.04458	-.01587	-.09035	-.41099*	-.84899*
	มัธยมศึกษาตอนต้น		-	-.06045	-.13493	-.45557*	-.89357*
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า			-	-.07448	-.39512*	-.83312*
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า				-	-.32064*	-.75364*
	ปริญญาตรี					-	-.43800*
	สูงกว่าปริญญาตรี						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 คู่ คือ ระดับประถมศึกษา แตกต่างกับ มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรีระดับปริญญาตรี แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้สูงอายุจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n=400)

การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา					
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ความต้องการ	ประถมศึกษา	-	-.56914*	-.88275*	-.94251*	-1.16554*	-1.45591*
	มัธยมศึกษาตอนต้น		-	-.31361*	-.37300*	-.59640*	-.88677*
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า			-	-.05940	-.28279*	-.57316*
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า				-	-.22340	-.51376*
	ปริญญาตรี					-	-.22390*
	สูงกว่าปริญญาตรี						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์

สภาพการใช้งาน การวิจัยพบว่าผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์มีการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมต่อกับครอบครัวและเพื่อนฝูงในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม การใช้งานในด้านอื่นๆ เช่น การศึกษาและเศรษฐกิจ ยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และคณะ (2566) ที่พบว่าสภาพการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากและปานกลางตามลำดับ

ปัญหาการใช้งาน ผู้สูงอายุพบเจอปัญหาในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งอาจสะท้อนถึงความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล การใช้งานที่ซับซ้อน และการรับมือกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ปัญหาในด้านบันเทิงและการสร้างเนื้อหาอาจเกิดจากความไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีและการขาดการฝึกอบรมที่เหมาะสม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรณัฐ โรจนประภา (2560) ที่พบว่าค่าบริการของผู้ให้บริการเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการใช้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ความต้องการใช้งานผู้สูงอายุมีความต้องการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการสูงสุดในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการใช้งานที่ผู้สูงอายุใช้งานด้านนี้มากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านเทคโนโลยีในวัยสูงอายุ อย่างไรก็ตาม ความต้องการใช้งานเพื่อการศึกษาและด้านเศรษฐกิจยังมีไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้สูงอายุยังไม่เห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีในด้านเหล่านี้ หรือ

อาจมีความกังวลเกี่ยวกับความยากลำบากในการใช้งาน

ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้

ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในด้านสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

เพศ ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีฯ มากกว่าผู้ชาย มีปัญหาน้อยกว่า และมีความต้องการใช้งานมากกว่า ซึ่งอาจเป็นผลมาจากบทบาททางสังคมและความสนใจที่ต่างกันระหว่างเพศ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา พันธุ์แพง (2561) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ กลุ่มอายุ 60-65 ปี มีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีฯ และมีความต้องการใช้งานมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มนี้ยังมีสุขภาพและความสามารถในการเรียนรู้ที่ดีกว่า อย่างไรก็ตาม กลุ่มอายุ 70 ปีขึ้นไปกลับมีปัญหาามากที่สุดในการใช้งาน ซึ่งอาจสะท้อนถึงความยากลำบากในการเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในวัยสูงอายุ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wood, et al.(2010) ที่พบว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้และการใช้ ICT ของผู้สูงอายุ

ระดับการศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงมีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีฯ ได้ดีกว่า มีปัญหาน้อยกว่า และมีความต้องการใช้งานมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในการส่งเสริมทักษะและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา พันธุ์แพง (2561) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีฯ ได้ดีกว่า มีปัญหาน้อยกว่า และมีความต้องการใช้งานมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจาก

ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทัศนคติและความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา พันธุ์แพง (2561) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามรายได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุป ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการออกแบบและพัฒนา นโยบาย กลยุทธ์ และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากผลการวิจัยนี้ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ เพื่อลดปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2566). จำนวนผู้สูงอายุ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 จังหวัดสุรินทร์.
- ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์. (2554). บทบาทของสื่อใหม่ในยุคหลอมรวมเทคโนโลยี. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 30(1), 1-23.
- ทีศนา แชนมณี. (2560). การบริหารการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 2145-2160.
- ธิดารัตน์ สาระพล. (2561). ความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลมะอึ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(3), 114-123.
- วีรณัฐ โรจนประภา. (2560). พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 7(3), 88-99.
- สถิติจังหวัดสุรินทร์. (2566). จำนวนประชากรผู้สูงอายุ จำแนกตามอำเภอและช่วงอายุ ปี พ.ศ. 2566.
- สัญญา พันธุ์แพง. (2561). พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 111-121.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น และคณะ. (2566). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น*, 16(1), 104-115.
- Wood, R., Lanuza, D. M., Bacin, L., MacKenzie, R. A., & Nosko, A. (2010). Older adults' attitudes towards and use of information and communications technology. *Educational Gerontology*, 36(3), 209-226.
- Yamane, T. (1960). *Elementary sampling theory*. Prentice-Hall, Inc.